

Рецензія
на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
першого рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська))
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Рецензована освітньо-професійна програма є завершеним, змістовним нормативним документом, який розроблено робочою групою викладачів кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка згідно із сучасними тенденціями у вищій освіті та з урахуванням концептуальних засад Стратегії розвитку університету на 2020 – 2030 роки.

Метою програми є підготовка компетентних, висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, які здатні розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти. У межах освітньої програми студенти знайомляться із сучасними уявленнями про систему мови, етапами її історичного розвитку, особливостями літературного процесу, основними положеннями педагогіки та психології, проблемами навчання мови й літератури в закладах загальної середньої освіти, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти. Обов'язкові освітні компоненти розподілено на два блоки – загальної та професійної підготовки. Цикл загальної підготовки має гуманітарну спрямованість, яка реалізується за рахунок дисциплін, що формують компетентності з історії та культури України, філософії, української мови. Цикл професійної підготовки складається з дисциплін психолого-педагогічного та спеціального (філологічного) спрямування. Освітні компоненти, які розробники включили до складу програми, логічно пов'язані між собою, що відбито у наданій

структурно-логічній схемі. На наш погляд, сукупність зазначених освітніх компонентів дасть можливість досягти окреслених в ОПП програмних результатів.

Зміст освітньої програми чітко структурований та відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)). Автори програми забезпечили умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії: на дисципліни вільного вибору студентів відведено необхідну кількість кредитів відповідно до вимог сучасного законодавства.

Освітня програма передбачає практичну підготовку майбутніх учителів – проходження навчальної педагогічної практики в середній школі, навчальної педагогічної практики в закладах позашкільної освіти, соціолінгвістичної практики та виробничої практики за профілем майбутньої професії. Обсяг практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти набути компетентностей, що складають модель сучасного вчителя російської мови та зарубіжної літератури.

Зазначене вище дає підстави зробити висновок про відповідність освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка всім необхідним критеріям, які визначаються базовими документами, та про можливість її впровадження у вищій школі.

Рецензент

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри мовної підготовки і

Навчально-наукового інституту

міжнародної освіти

Наталя УШАКОВА

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу досліджень
Центру документації

Н. Ушакова

Рецензія

на освітньо-професійну програму

Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)), розроблену викладачами кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Рецензована освітньо-професійна програма Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) забезпечує підготовку бакалаврів середньої освіти за предметною спеціальністю мова і література (російська), вчитель російської мови і зарубіжної літератури.

Програма спрямована на підготовку компетентних, висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, які здатні розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, а саме в діяльності, пов'язаній з викладанням російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, та мають сформовані професійно значущі якості особистості вчителя.

Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів має академічну й прикладну орієнтацію. У межах освітньої програми студенти знайомляться із сучасними уявленнями про систему мови, етапами її історичного розвитку, особливостями літературного процесу, основними положеннями педагогіки та психології, проблемами навчання мови й літератури в закладах загальної середньої освіти, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Особливість програми полягає у компетентнісному, практикоорієнтованому підході до результатів навчання, який передбачає здобуття фундаментальних та професійно орієнтованих знань і вмінь. Позитивною рисою є акцент на студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемне навчання на основі особистісно орієнтованого, діяльнісного,

індивідуально-творчого та праксеологічного підходів. Розробники програми чітко визначили загальні й фахові компетентності та програмні результати навчання. Серед фахових компетентностей слушно визначено ті, що обумовлені сучасними тенденціями в освіті, а саме: здатність ефективно реалізовувати цілі педагогічного процесу, створювати умови для формування в учнів ключових компетентностей; здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до навчання, саморозвитку й творчої самореалізації; здатність до аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду; володіння сучасними підходами до організації освітнього процесу, здатність застосовувати їх у процесі викладання російської мови та зарубіжної літератури, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять із зазначених дисциплін тощо.

Змістове наповнення освітньо-професійної програми є продуманим, логічним, а заявлені освітні компоненти в повному обсязі забезпечують визначені програмою результати навчання. Розробники програми належну увагу приділили практичній апробації студентами своєї теоретичної підготовки: програмою передбачено проходження навчальної педагогічної практики в середній школі й в закладах позашкільної освіти, навчальної соціолінгвістичної практики та виробничої практики за профілем майбутньої професії, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної складових.

Вищезазначене дозволяє констатувати, що рецензована освітньо-професійна програма відповідає сучасним вимогам, що висувуються до освітніх програм. Її реалізація дозволить підготувати конкурентоспроможних фахівців за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)).

Рецензент, канд. пед. наук, доцент,
професор, кафедри методики
викладання світової літератури
НПУ імені М.П. Драгоманова

Рецензія
на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)),
розроблену викладачами кафедри російської мови, зарубіжної
літератури та методики їх викладання
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Подана на рецензію освітньо-професійна програма «Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)» першого рівня вищої освіти забезпечує підготовку високоосвічених, конкурентоспроможних, інтелектуальних спеціалістів із російської мови та зарубіжної літератури, здатних забезпечити ефективний навчально-виховний процес у закладах середньої освіти в умовах формування нової української школи.

Невід'ємною складовою аналізованої освітньої програми є її орієнтація на здобуття студентами сучасних фахових знань із педагогіки та психології, всіх розділів мовознавчої та літературознавчої науки, методики навчання російської мови та зарубіжної літератури з метою отримання якісних програмних результатів навчання. У документі запропоновано складові ефективного забезпечення інноваційного розвитку філологічної освіти студентів на засадах компетентнісного підходу, що, безперечно, заслуговує схвалення, оскільки сприяє проєктуванню діяльності майбутніх фахівців на незворотні глобальні суспільні зрушення, пов'язані з науково-технічним прогресом, швидкою інформатизацією та комп'ютеризацією. Водночас програма націлена на підготовку креативного, професійно мобільного, творчого вчителя-філолога, здатного самостійно здобувати нові знання. Саме цей пріоритет дозволить у майбутньому розв'язувати нестереотипні завдання, рефлексивно оцінювати стан своєї діяльності та приймати правильні рішення у конкретних професійних ситуаціях.

Освітні компоненти ОПП покликані забезпечити належний рівень теоретичної й практичної підготовки студента, оволодіння ним сучасними

методами, прийомами, засобами та формами організації роботи в галузі майбутньої професії. Цикл обов'язкових дисциплін загальної й професійної підготовки передбачає безперервність та послідовність отримання знань і вмінь відповідно до кваліфікаційного рівня «бакалавр». Серед новацій у програмі визначено особистісно- і практично-орієнтований підходи, що заслуговує на увагу й схвалення.

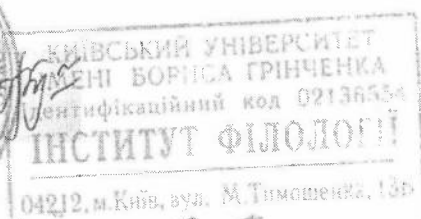
Позитивною рисою цієї програми є синтез представлених у ній теоретичних і практичних індикаторів, що інвестуються в загальну вищу філологічну освіту. Останній пов'язаний із практикумами до основних фахових дисциплін, а також з організацією навчальних практик, виробничої педагогічної практики за профілем майбутньої професії.

Рецензованою програмою передбачено успішне складання студентами комплексного кваліфікаційного екзамену з російської мови, зарубіжної літератури, методик їх навчання та психолого-педагогічних дисциплін. З метою вдосконалення майстерності фахівця в освітньо-професійній програмі акцентується також на придатності випускників до подальшого навчання, зокрема за програмами на здобуття ступеня «магістр», що також є її позитивною складовою.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що рецензована освітньо-професійна програма «Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) є актуальною, відповідає сучасним вимогам до освітніх програм і заслуговує на впровадження в роботу й світоглядну парадигму студентів-філологів професійної підготовки «бакалавр».

ВИШНИЦЬКА Юлія Василівна,
доктор філологічних наук,
доцент кафедри світової літератури
Інституту філології
Київського університету

імені Бориса Грінченка

Юлія Василівна Вишницька
Київського університету
імені Бориса Грінченка

Рецензія
на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і
література (російська)), розроблену викладачами кафедри російської мови,
зарубіжної літератури та методики їх викладання Сумського державного
педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Подана на рецензію освітньо-професійна програма ґрунтується на положеннях Закону України «Про вищу освіту», зокрема статтях, які визначають сутність освітньо-професійної програми та компетентнісний підхід до організації навчання. Метою програми є забезпечення якісної теоретичної і практичної підготовки фахівців, конкурентоспроможних учителів російської мови та зарубіжної літератури, здатних вирішувати типові професійні завдання щодо організації й здійснення навчально-виховного процесу, а також складні завдання інноваційного та дослідницького характеру.

Рецензованою освітньо-професійною програмою передбачено формування у студентів базових загально-професійних уявлень та здатностей. Майбутні вчителі знайомляться з традиційними та інноваційними підходами до вирішення освітніх завдань.

Структура та зміст програми засвідчують розуміння розробниками актуальних проблем сучасної лінгвістики й літературознавства, дидактики і психології. Усі освітні компоненти, передбачені навчальним планом, відповідають сучасним запитам щодо підготовки фахівців у галузі психолого-педагогічної діяльності, розвивають ключові компетентності, інтелектуальні та академічні навички, враховують вимоги суспільства та місцевого ринку праці. У представленій освітньо-професійній програмі враховані суспільні виклики, які є предметом обговорень, моніторингу, звернень педагогічної спільноти: сфокусовано увагу на педагогічній складовій при визначенні необхідних компетентностей та результатів навчання, зокрема, здатності моделювати інноваційне освітнє середовище, включаючи інклюзивну освіту, здійснювати менеджмент у педагогічній сфері, планувати й організовувати освітній процес,

прогнозувати його основні показники, ґрунтуючись на сучасних теоретичних та методичних знаннях у галузі педагогіки та психології.

Позитивною і конкурентною перевагою рецензованої освітньо-професійної програми є її практична спрямованість, забезпечена проходженням студентами навчальної та виробничої педагогічної практики.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що рецензована освітньо-професійна програма Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) відповідає вимогам чинного законодавства України у сфері вищої освіти, методичним рекомендаціям МОН України та вимогам до освітніх програм, спрямованих на формування в майбутніх учителів загальних і фахових компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності в умовах Нової української школи.

Рецензент – Чхайло Людмила Михайлівна, старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти, методист зарубіжної літератури та мов національних меншин КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної освіти»

«25» лютого 2020

Людмила Чхайло в.м.
заступник заступника
визначено

Рецензія

на освітньо-професійну програму

Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)

першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)), розроблену викладачами кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Подана на рецензію освітньо-професійна програма Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) забезпечує підготовку бакалаврів середньої освіти за предметною спеціальністю мова і література (російська), учитель російської мови і зарубіжної літератури. Програма спрямована на здобуття студентами фундаментальних орієнтованих знань, розвиток умінь і формування навичок у галузі освіти – підготовку компетентних конкурентоспроможних спеціалістів російської мови та зарубіжної літератури, здатних забезпечити ефективний навчально-виховний процес у закладах середньої освіти.

Позитивною якістю аналізованої програми є її орієнтація на здобуття студентами сучасних знань з усіх розділів мовознавчої та літературознавчої науки, методики навчання російської мови та зарубіжної літератури, а також налаштування на реалізацію загальних та фахових компетентностей спеціальності. Безперечно, це сприятиме перспективі подальшого професійного зросту випускників та імплементації їх знань у систему навчання й виховання майбутніх учнів.

Навчальні дисципліни, як і належить, розподілені з урахуванням освітніх вимог (теоретичні й практичні курси, основні й вибіркові). Цикл предметів загальної і професійної підготовки здатний забезпечити системні знання майбутнього вчителя-філолога, його літературну, мовну, мовленнєву, соціокультурну мобільність. Серед новацій у програмі навчання й викладання дисциплін визначено самоосвіту, індивідуально-творчий, особистісно-орієнтований, практикологічний підходи, що заслуговує на увагу та схвалення.

Безумовною перевагою даної програми є узгодження її теоретичної й практичної складової. Остання пов'язана з практикумами до основних фахових дисциплін, а також з проходженням навчальних практик (джерелознавчої, соціолінгвістичної), виробничої педагогічної практики у загальноосвітніх навчальних закладах за профілем майбутньої професії.

Серед особливостей рецензованої програми варто відмітити передбачення у ній успішного складання студентами комплексного кваліфікаційного іспиту з російської мови, зарубіжної літератури, методик їх навчання та психолого-педагогічних дисциплін. З метою вдосконалення майстерності фахівця в освітньо-професійній програмі акцентується також можливість подальшої освіти для випускників, у тому числі й навчання за програмами на здобуття ступеня «магістр».

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що рецензована освітньо-професійна програма Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) є актуальною, відповідає сучасним вимогам до освітніх програм і є належним зразком моделі професійної підготовки бакалаврів.

Рецензент – Бондаренко Світлана Анатоліївна, директор Охтирської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів № 2 Охтирської міської ради Сумської області

« 14 » лютого 2020 р.

Рецензія

на освітньо-професійну програму

«Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю «Середня освіта. Мова і література (російська)»

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)» створена у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» та відповідає нормативним документам Міністерства освіти і науки України».

На навчання у межах рецензованої програми можуть вступати громадяни України та іноземні громадяни на базі повної загальної середньої освіти та на основі диплома молодшого спеціаліста. Термін навчання становить 3 роки 10 місяців. По завершенні випускники отримують кваліфікацію «Вчитель російської мови та зарубіжної літератури».

Основними об'єктами освітньої програми є педагогічні процеси у загальноосвітній школі, пов'язані з викладанням мовних і літературознавчих дисциплін, сучасні технології навчання, організація педагогічного дослідження. Зміст документа характеризує шляхи підготовки студентів до вирішення завдань, регламентованих професійною діяльністю.

Конкурентоспроможність фахівця в галузі середньої освіти гарантується очікуваними програмними результатами, з-поміж яких хочемо відзначити знання особливостей організації освітнього процесу в контексті модернізації сучасної української школи; знання теоретико-методологічних засад диференційованого навчання, особливостей організації навчального процесу з урахуванням нахилів, здібностей, особливих освітніх потреб учнів; знання принципів, форм, сучасних методів, методичних прийомів навчання російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення виховного потенціалу цих дисциплін; уміння застосовувати сучасні освітні технології та методики формування

предметних компетентностей учнів; уміння використовувати гуманістичний потенціал російської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу сучасної молоді.

На ефективну реалізацію завдань, визначених розробниками програми, спрямовані освітні компоненти. Зокрема, цикл дисциплін загальної підготовки сприяє удосконаленню ціннісних пріоритетів вчителя як особистості й громадянина України. Високий рівень фахової компетентності забезпечує засвоєння дисциплін циклу професійної підготовки. З позиції потенційного роботодавця маю наголосити, що комплекс фахових предметів дозволить студентам отримати ґрунтовні знання з російської мови, зарубіжної літератури, методики їх викладання та сформувати практичні навички, необхідні для якісної реалізації професійного потенціалу. Схвалення заслуговує багатовекторність наскрізної педагогічної практики. На наше переконання, використання різних форм безпосереднього спілкування студентів зі школярами допоможе краще зрозуміти специфіку роботи вчителя.

Загалом можемо констатувати, що освітньо-професійна програма «Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)» відповідає сучасним вимогам до підготовки вчителя нової української школи та запитам роботодавців і може бути впроваджена в освітню практику Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

«05» лютого 2020 р.

smf
ЩЕРБИНА Володимир Якович,
директор Миколаївської спеціалізованої
школи І–ІІІ ступенів Миколаївської
селищної ради Білопільського району
Сумської області, старший учитель
зарубіжної літератури та російської
мови